FESTIVAL
OUDE
MUZIEK
UTRECHT

GALANTE NACHRICHTEN

VON MUSIKALISCHEN SACHEN

Festival Oude Muziek Utrecht 2022 van start

Galanterie

Vandaag gaat het Festival Oude Muziek Utrecht 2022 van start. Met *Galanterie* als thema verkennen we de verfijning van de rococo en hullen we Utrecht in galante klanken uit de achttiende eeuw en daarvoor.

Na de barok waaierde er in de achttiende eeuw een wervelende, nieuwe kunsstijl over het Europese continent. De zware architectuur en symmetrie van weleer maakten plaats voor de sierlijke krullen, golvende lijnen en schelpvormige ornamenten van de rococo. Componisten zeiden strikt gestileerde vormen vaarwel en mikten onbeschaamd op gevoel en genot. Deze muziek in de galante stijl werd steeds lichter en luchtiger, tot pastorale doedelzakken en draailieren aan toe. In Pruisen beleefde deze stijl een hoogtepunt onder de kunstminnende koning Frederik de Grote, die ook zelf aan het componeren sloeg. De *Empfindsame Stil*, het terrein van Johann Sebastians geniale zoon Carl Philipp Emanuel, ging juist voluit met grillige melodieën, gewaagde harmonieën en botsende emoties. Muziekliefhebbers van stand kwamen in kleine, elegante vertrekken bij elkaar om samen van deze spannende salonmuziek te genieten. De komende tien dagen hullen we de stad opnieuw in deze sferen. Ultraverfijnd of frivool? Behaaglijk of behaagziek? Fijnbesnaard of hypergevoelig? Galanterie of pedanterie? Na dit festival mag u het zeggen. ■●

Hulp nodig bij uw concertkeuze?
Beantwoord vier korte vragen en laat u verrassen:
oudemuziek.nl/concertwijzer
Of bekijk de concerttips van festivaldirecteur Xavier Vandamme op de achterkant van deze krant.

NEDERLANDSE BACHVERENIGING ARTIST IN RESIDENCE

Een residentie tijdens het grootste oudemuziekfestival ter wereld: een gepast cadeau voor een eeuweling, toch? Nationale muziektrots de Nederlandse Bachvereniging viert haar honderdste verjaardag en verdient daarmee absoluut een ereplaats op het festivalaffiche. Zéker dit jaar, want het Bach-specialisme van dit Utrechtse gezelschap past perfect bij deze editie waarin de oude Bach en zijn zonen centraal staan.

Met de feestelijke klanken van Carl Philipp Emanuel Bachs *Magnificat* knalt het festival deze vrijdagavond uit de startblokken. Carl Philipp Emanuel componeerde het toen hij 35 was: het was zijn eerste grote vocale compositie. ‘Direct, wat hoekig en zeer verfrissend,’ zo karakteriseert artistiek leider en violist Shunske Sato de schrijfstijl van deze Bachzoon. Na een bezoek aan dit concert staat de naam Carl Philipp Emanuel voorgoed naast die van zijn vader in uw geheugen gegrift.

Lees verder op pagina 2.

OPENINGSCONCERT
C.P.E.’S *MAGNIFICAT*
Nederlandse Bachvereniging / Shunske Sato

vr 26 aug, 20.00 uur
TivoliVredenburg, Grote Zaal

+ live op EMTV
+ NAGESPREK

Vervolg: Artist in residence Nederlandse Bachvereniging

Nederlandse Bachvereniging

Daarnaast pakt de Nederlandse Bachvereniging op dinsdag 30 september uit met de *pasticcio*-passie *Wer ist der, so von Edom kömmt*. Met dit concert presenteert het ensemble een van de meest raadselachtige programma's van deze festivaleditie. Vanuit de in de achttiende eeuw gangbare *pasticcio*-praktijk is het werk samengesteld uit muziek van verschillende componisten: Johann Gottlieb Graun, Georg Philipp Telemann, Johann Sebastian Bach en stukken van anonieme signatuur passeren de revue. De vele vraagtekens rond de herkomst van dit topstuk bezorgen musici en muziekwetenschappers al decennialang hoofdbrekens. Zou Bach zelf de samensteller zijn? We willen het graag geloven.

Intieme salonconcerten
Dat de musici van de Bachvereniging ook solistisch zeer wel uit de voeten kunnen, is te beleven in een serie intieme salonconcerten met vlammende muziek en persoonlijke toelichtingen voor slechts een handjevol publiek. Wie en wat u te horen krijgt, dat blijft bij het bestellen van uw kaarten nog geheim. Laat u door ons verrassen!

Lezingen
We maken de residentie af met de gratis lezingenreeks Verenigd rond Bach over oude muziek in Nederland, gecureerd door musicoloog Kailan Rubinoff. We reizen af naar de jaren '60 toen de oudemuziekbeweging de Nederlandse muziekscene in vuur en vlam zette. Een lezing rond Gustav Leonhardt en zijn band met de Nederlandse Bachvereniging kan dan ook niet ontbreken. We verkennen ook het muzikale nationalisme van de negentiende eeuw dat Josquin Desprez op een voetstuk plaatste als Nederlandse componist bij uitstek. Tot slot richten we ons op de passiemuziek van Bach en hoe die in latere eeuwen is hergebruikt, van Louis Andriessens *Mattheus Passie* tot de *Utrechter Passion* door ensemble ĀRT HOUSE 17, die op woensdag 31 september in première gaat. ■●

Artist in residence:
Nederlandse Bachvereniging

vr 26 aug, 20.00 uur
TivoliVredenburg, Grote Zaal
Openingsconcert:
C.P.E.'s Magnificat

di 30 aug, 20.00 uur
TivoliVredenburg, Grote Zaal
Een wonderlijke partituur:
Graun, Telemann en J.S. Bach

31 aug t/m 3 sep, 20.00 uur
Diverse locaties in de Utrechtse binnenstad
Salonconcerten

za 27 t/m wo 31 aug, 18.30
Diverse locaties
Lezingenserie Verenigd rond Bach

Klavier-demonstraties
5 klavieren in de kijker

Wie tijdens de heerschappij van koning Frederik de Grote aan het hof vertoefde, kon genieten van een grote rijkdom en diversiteit aan klaviermuziek. Componisten zochten naar nieuwe manieren van muzikale uitdrukkingskracht. Dat leidde niet alleen tot nieuwe componeerstijlen en uitvoeringswijzen, maar ook tot de bouw van experimentele instrumenten. Tijdens de talloze kamermuziekconcerten die Frederik de Grote organiseerde, konden zijn gasten zich vergapen aan de koninklijke klaviercollectie. Carl Philipp Emmanuel kreeg de instrumenten in zijn rol als hofmusicus regelmatig onder de handen.

Dit weekend geven Menno van Delft en Artem Belogurov twee keer per dag een inkijkje in de fascinerende klankwereld van het achttiende-eeuwse Duitsland. In hun klavierdemonstraties hoort u muziek van Bachs zonen en anderen op zeldzame historische instrumenten, die speciaal voor de gelegenheid naar Nederland komen, en replica's door de meest vooraanstaande bouwers van vandaag. Deze lecture-recitals vinden geheel in stijl plaats in de fijnzinnige ambiance van de Fundatie van Renswoude, Utrechts eigen rococo-monument. ■●

vr 26 aug, 10.00 uur LAATSTE KAARTEN
zo 28 aug, 15.00 uur
Fundatie van Renswoude

EARLY MUSIC TELEVISION
HET FESTIVAL IN UW WOONKAMER

Uitstekend nieuws voor oudemuziekliefhebbers: naast het Festival Oude Muziek Utrecht en het Seizoen Oude Muziek is er nu ook Early Music Television. Met deze streamingservice geniet u live van de festivalconcerten van Jordi Savall, de Nederlandse Bachvereniging, Gli Angeli Genève en vele anderen vanaf de allerbeste plek: uw eigen woonkamer!

Met een EMTV-abonnement krijgt u toegang tot het volledige livestreamprogramma van het Festival Oude Muziek 2022. Tien dagen lang streamt u dagelijks festivalconcerten, lezingen en het Internationaal Van Wassenaer Concours bekijken. En: na het festival is het eindeloos nagenieten, want we voegen alle livestreams toe aan de omvangrijke video-catalogus.

De catalogus bevat straks meer dan 250 concerten door internationale topensembles in de mooiste kerken en zalen van Utrecht, opgenomen tijdens deze en eerdere festivaledities. Middeleeuwen, renaissance of barok: op EMTV geniet u onbeperkt van de mooiste oude muziek, waar en wanneer u maar wilt. U heeft al een abonnement voor €7,99 per maand of €90 per jaar.

EMTV Living Room
Wilt u meer weten over EMTV of uitleg over streamen? Tijdens het festival kunt u terecht in onze EMTV Living Room. In deze mini-huiskamer in de foyer van de Grote Zaal van TivoliVredenburg maken we het gezellig: u kunt EMTV uitproberen en onze medewerkers staan klaar om vragen te beantwoorden.
De EMTV Living Room is dagelijks geopend rond de 20.00 uur-concerten en tijdens de Oude Muziek Markt op vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4 september. Wanneer de EMTV Living Room gesloten is, staan we voor u klaar bij de infobalie in de centrale hal van TivoliVredenburg. ■●

ONTDEK HET LIVESTREAM-PROGRAMMA

vr 26 aug, 20.00 uur
Artist in residence: Nederlandse Bachvereniging / Shunske Sato
C.P.E.'S *Magnificat*

zo 28 aug, 20.00 uur
Huelgas Ensemble / Paul Van Nevel
Supreme Englishness

za 27 aug, 20.00 uur
Sollazzo Ensemble / Anna Danilevskaia
Onder dezelfde hemel

ma 29 aug, 20.00 uur
Le Concert des Nations / Jordi Savall
Rebel, Telemann, Gluck

di 30 aug, 17.00 uur
Música Temprana / Adrián Rodríguez van der Spoel
Cancionero de Palacio: galante bekentenissen

wo 31 aug, 20.00 uur
ĀRT HOUSE 17 / Michael Hell
Utrechter Passion

wo 31 aug,
do 1 & vr 2 sep, 22.30 uur
Artist in residence: Marc Mauillon
Lamberts *Leçons de Ténèbres*

do 1 sep, 20.00 uur
Les Ambassadeurs ~ La Grande Écurie / Alexis Kossenko
Een galant reuzenorkest

vr 2 sep, 10.00-16.30 uur
Internationaal Van Wassenaer Concours – Late Edition
Finale

vr 2 sep, 20.00 uur
Gli Angeli Genève / Stephan MacLeod
C.P.E. Bach: *Die Isrealiten in der Wüste*

zo 4 sep, 20.00 uur
Slotconcert: Orkest van de Achttiende Eeuw
Feestelijke concerti en sinfonia's van C.P.E.

Bekijk de volledige livestreamagenda via emtv.online

© ED VAN RIJSWIJK

CO-CURATOR ROSI BRAIDOTTI

Wat is galanterie? Wat betekent het vandaag om galant te zijn? En wat hebben we eraan? In vijf salons, zoals die ook in de achttiende eeuw plaatsvonden, verkent co-curator en emeritus hoogleraar Rosi Braidotti het festivalthema *Galanterie* vanuit filosofisch perspectief. Vanuit de Fundatie van Renswoude werpt ze met haar gasten een kritische blik op onderwerpen als conversatiekunst, 'zachte' diplomatie, en technologische (n)etiquette.

Rosi Braidotti: 'In essentie gaat galanterie over de regels, codes en normen van 'gepast' gedrag die ons sociale bestaan structureren. Denk bijvoorbeeld aan het afstaan van een zitplaats aan een oudere persoon in de bus of het beleefd groeten van leraren en collega's. Ook omvat het de gehele set met praktische regels die ons voorschrijven hoe we mensen benaderen tegen wie we opkijken, die we respecteren of tot wie we ons wellicht aangetrokken voelen. Kortom, de basisregels die de wereld draaiende houden vallen onder galanterie.'

'Wat mij interesseert is hoe deze regels, codes en normen zich uiten in machtsverhoudingen en hiërarchische relaties in de maatschappij, het professionele leven en de politiek. In de eerste salon illustreer ik dit aspect van galanterie aan de hand van *Il libro del Cortegiano* (Het boek van de hoveling) van Baldassare Castiglione uit 1528. Hij schetste een portret van de perfecte zestiende-eeuwse heer, werkzaam als adviseur van een vorst, en zet de regels, codes en normen van het ideale gedrag uiteen. Alles om je goede manieren, charme en prettige persoonlijkheid in dienst te stellen van leiderschap en macht. Daarnaast zal er speciale aandacht zijn voor de Pruisische koning Frederik de Grote, de kracht van 'zachte' diplomatie, en voor oorlog als galanterie. Militaire acties, interventies en oorlogen draaien immers ook om macht en protocollen van 'correct' gedrag. Galanterie kan fungeren als een vervangend wapen om onderhandelingen op gang te brengen en agressief gedrag te ontmoedigen. Maar wat als galanterie faalt? Dat zoeken we uit in de vijf salons.' ■●

Salons van Rosi Braidotti

wo 31 aug, 12.30 uur
Castigliones *Boek van de hoveling*

do 1 sep, 12.30 uur
Galanterie en het achttiende-eeuwse hofleven
met prof. dr. Jeroen Duindam

vr 2 sep, 12.30 uur
Frederik de Grote
met prof. dr. Marian Füssel

za 3 sep, 12.30 uur
Oorlog als galanterie
met Mark Stoop

© EINGEBORG VAN BRUGGEN

zo 4 sep, 12.30 uur
À l'amour comme à la guerre!
met dr. Joke Hermsen

© TESSA POSTHUMA DE BOER

Reserveer uw gratis kaarten via oudemuziek.nl/braidotti
Geen plek meer? Geen nood: volg dan de livestreams of kijk de opname terug via emtv.online

Tentoonstelling Gallant Robotics

Online privacy, *internet trolls*, algoritmes…: meer en meer speelt technologie een centrale rol in onze sociale relaties en interacties. Hoe kunnen we met het concept galanterie als uitgangspunt de relaties tussen mensen en robots en andere technologische interfaces interpreteren? Deze vraag verkenden studenten en docenten van de Avans Hogeschool in Breda in het onderzoeksproject Gallant Robotics. Ze bouwden prototypes van robots die elk een ander aspect van galanterie belichten. Tijdens het festival kunt u de prototypes bekijken bij de gratis tentoonstelling Gallant Robotics in Museum Speelklok.

Meer info:oudemuziek.nl/tentoonstelling

Openingstijden
za 27 aug t/m za 3 sep,
10.00 tot 17.00,
zo 4 sep, 10.00 tot 14.00

Roco-coding
za 3 sep, 20.30 uur
TivoliVredenburg, Club Nine
Gratis toegang

Gaan computercode en muziek samen? Jazeker! Live coding is een kunstpraktijk waarbij realtime gegenereerde code niet wordt ingezet voor computerprogramma's, maar wordt omgezet in een kunstzinnige ervaring. Met festivalmusici Artem Belogurov (klavecimbel) en Octavie Dostaler Lalonde (cello) in hun kielzog zetten coders Sasj en Sonologico van Creative Coding Utrecht digitale code om in een audiovisuele performance. ■●

COLOFON

REDACTIE Loni Verweij
VORMGEVING Esther de Bruijn
© *Galante Nachrichten von musikalischen Sachen* is de dagkrant van het Festival Oude Muziek Utrecht 2022
Deze festivalkrant bestaat ook digitaal!
Meld u aan via oudemuziek.nl/krant

twitter.com/oudemuziek
facebook.com/oudemuziek
youtube.com/FestivalOudeMuziek
instagram/oudemuziek

Ontdek Bachs werkplek in 3D op de Neude

ZEECONTAINER OF SLOTKAPEL?
BACHS VERWOESTE KAPEL IN VIRTUAL REALITY

Virtuele simulatie Himmelsburg | RECONSTRUCTIE: FLORIAN SCHARFE; VISUALISATIE: ROLF KRUSE

Je kunt haast niet over het Domplein lopen zonder te denken: 'Hoe zou het eruit zien als het schip van de Domkerk er nog had gestaan?' Bachliefhebbers zullen eenzelfde gedachte hebben bij bezoek aan het Stadtschloss in Weimar. Het barokke paleis werd in 1774 grotendeels verwoest door een enorme brand. Ook de hofkapel Himmelsburg, ooit de voornaamste werkplek van Johann Sebastian Bach, werd door vlammen verteerd. Daarmee ging deze droombestemming voor Bachfans voor altijd verloren. Of toch niet?

De Bachbox brengt hier verandering in. Deze interactieve installatie gebouwd in een zeecontainer biedt nu de mogelijkheid om deze mythische kapel in virtual reality te ervaren. Uitgerust met 3D-bril en koptelefoon treedt u in de voetsporen van de vele bewonderaars van Bach die tot de catastrophe van 1774 van heinde en verre naar Weimar trokken om Bachs muziek te horen in de ruimte waarvoor ze was bedacht.

In de Bachbox kunt u virtueel rondkijken in de historische kapel, van het massieve altaarstuk beneden tot de muziekgalerij helemaal boven in het gebouw. Op ongeveer twintig meter hoogte bevond zich het orgel dat speciaal voor Bach was herbouwd. In de omlopende galerij stonden de zangers en instrumentalisten voor wie hij zijn vroege cantates schreef. De muziek werd dus geproduceerd ver boven de hoofden en buiten het zicht van het hofgezelschap in de kerkbanken. De klanken daalden als het ware op hen neer. Met behulp van een muzikale simulatie hoort u tijdens uw virtuele bezoek Bachs cantate *Himmelskönig, sei willkommen* zoals die in de achttiende eeuw in de Himmelsburg kan hebben geklonken. Een hemelse festivalervaring om niet te missen. ■●

LEUK VOOR KINDEREN!

BACHBOX
vr 26 aug t/m zo 4 sep,
11.00-19.00 uur
Neude
Gratis toegang

i.s.m. Thüringer Bachwochen

CONCERTLADDER

Festivaldirecteur Xavier Vandamme tipt:

VRIJDAG 26 AUGUSTUS

20.00 **Nederlandse Bachvereniging / Shunske Sato** +NAGESPREK + live op EMTV
artist in residence
C.P.E.'s *Magnificat*
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"Feest met de jubilerende artist in residence."

ZATERDAG 27 AUGUSTUS

11.00 **Nevermind** + live op EMTV
Conversations galantes: Quentin & Guillemain
TivoliVredenburg, Hertz
"Een van de allerbeste ensembles van het moment."

13.00 **Mitzi Meyerson**
Steffan: spectaculaire vernieuwer
Lutherse Kerk
"De muziek van Steffan: een complete verrassing."

ZONDAG 28 AUGUSTUS

17.00 **a nocte temporis**
Jéliote, de haute-contre van Rameau
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"Rameau gezongen door Reinoud van Mechelen: een absoluut festivalhoogtepunt."

MAANDAG 29 AUGUSTUS

13.00 **Anders Muskens**
Bach 3
Lutherse Kerk
"Een jong supertalent met een groot gevoel voor muzikaal drama."

20.00 **Le Concert des Nations / Jordi Savall** +NAGESPREK + live op EMTV
Rebel, Telemann, Gluck
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"De maestro aan de slag met heerlijke orkestkleuren."

DINSDAG 30 AUGUSTUS

15.00 **Anne Azéma, Shira Kammen, Susanne Ansorg & Mara Winter**
De amoureuze tuin van Guillaume
TivoliVredenburg, Hertz
"De grande dame aan het werk in Franse liefdeslyriek uit de middeleeuwen."

20.00 **Nederlandse Bachvereniging / Shunske Sato** +NAGESPREK + live op EMTV
artist in residence
Een wonderlijke partit: Graun, Telemann en J.S. Bach
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"Deze muziek hoorde u nooit eerder."

WOENSDAG 31 AUGUSTUS

20.00 **ĀRT HOUSE 17 / Michael Hell** +NAGESPREK + live op EMTV
Utrechter Passion
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"Een écht Utrechts verhaal op de muziek van Bachs Johannes Passion."

DONDERDAG 1 SEPTEMBER

22.30 **Mauillon, Rignol, Roussel & Mankar-Bennis** + live op EMTV
artist in residence
Lambert: *Leçons de ténèbres II*
Pieterskerk
"Een meditatief moment met een van de mooiste mannenstemmen van het moment."

VRIJDAG 2 SEPTEMBER

20.00 **Gli Angeli Genève / Stephan MacLeod** +NAGESPREK
C.P.E. Bach: *Die Israeliten in der Wüste*
TivoliVredenburg, Grote Zaal
"Drama, kleur, en prachtstemmen!"

ZATERDAG 3 SEPTEMBER

15.00 **Hubert Hazebroucq & Exit / Emmanuel Resche-Caserta**
Dansvoorstelling: *Fête galante*
Stadsschouwburg
"De schilderijen van Watteau komen tot leven!"

24.00 **Graindelavoix / Björn Schmelzer**
Josquin, de ondode
Janskerk
"Een nachtelijk concert om niet te missen."

ZONDAG 4 SEPTEMBER

13.00 **Aurélien Delage**
Parijse rocaille aan het klavier
Lutherse Kerk
"Een van de meest overtuigende klavecinisten van het moment."

17.00 **Coro Ghislieri / Giulio Prandi** + live op EMTV
Galante koormuziek uit de Dom van Milaan
Domkerk
"Ongehoord en uniek!"